

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА «СНІГУР ТА ОНИЩЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(Заяви №№ 33064/06 і 35799/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

18 червня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

18/09/2009

Рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Снігур і Онищенко проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,
Станіслав Шевчук, *суддя ad hoc*,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 26 травня 2009 року,
виносить таке рішення, що було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за двома заявами, поданими до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянками України, які проживають у м. Кременчуку, пані Світланою Михайлівною Снігур, 1945 року народження (заява № 33064/06), та Валентиною Василівною Онищенко, 1960 року народження (заява № 35799/06).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції.

3. Суд вирішив направити Уряду заяви щодо невиконання рішень, за якими заявницям було присуджено певні суми до виплати. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції було також вирішено розглядати заяви щодо суті та їх прийнятності одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Рішенням апеляційного суду Полтавської області від 29 січня 2004 року, яке набрало законної сили, заявниці у справі № 33064/06 було присуджено суму в розмірі 5783 грн 72 коп¹.

¹ Приблизно 861 євро.

5. Рішенням Автозаводського районного суду м. Кременчука від 13 жовтня 2004 року, яке набрало законної сили, заявниці у справі за заявою № 35799/06 було присуджено суму в розмірі 7819 грн 13 коп.²²

6. Ці суми були присуджені відповідно до статті 57 Закону України «Про освіту». Відповідні виплати викладачам не здійснювались, оскільки такі витрати не були передбачені державним бюджетом.

7. У 2004 році Верховна Рада України вжила законодавчих мір (Закон № 1994-IV), встановлюючи зобов'язання щодо погашення кредиторської заборгованості виплат, передбачених статтею 57 Закону України «Про освіту», починаючи з 2005 року і протягом п'яти років.

8. Жодної інформації щодо виконання зазначених рішень судів заявниці не надали.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

9. Відповідне національне законодавство було викладено у рішенні «Скрипник та інші проти України» (№№ 9177/05, 14241/05, 10596/06, 17346/06, 20912/06 та 34604/06, пп. 7–13, від 10 липня 2008 року).

ЩОДО ПРАВА

I. СПІЛЬНИЙ РОЗГЛЯД ЗАЯВ

10. Суд вважає, що згідно з пунктом 1 правила 42 Регламенту заяви можуть бути об'єднані з огляду на їх схожість щодо фактів і питань, які вони піднімають.

II. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

11. Суд зазначає, що після направлення заяв заявниці звернулись із новою скаргою, стверджуючи про відсутність ефективних національних засобів юридичного захисту щодо оскарження тривалості виконання судових рішень, винесених на їх користь. У зв'язку з цим вони посилались на статтю 13 Конвенції.

12. Крім того, заявниці стверджували про порушення статті 1 Першого протоколу у зв'язку з тривалим невиконанням судових рішень, винесених на їх користь.

13. Суд зауважує, що згадані скарги були подані після того, як заяву було направлено на розгляд Уряду, який не навів свої зауваження щодо цих скарг. Таким чином, Суд вирішує, що дані скарги виходять за межі

²² Приблизно 1164 євро.

розгляду цієї справи і не підлягають розгляду щодо суті (див. «Скубенко проти України» (*Skoubenko c. Ukraine* (ухв.), № 41152/98, 6 квітня 2004 року).

III. ЩОДО НЕВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

14. Заявниці стверджували, що тривалість виконання судових рішень, винесених на їх користь, є надмірною. У зв'язку з цим вони посилаються на пункт 1 статті 6 Конвенції.

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку... судом..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Щодо прийнятності

1. Щодо правила *ratione personae*

15. Стверджуючи, що рішення суду, винесене на користь заявниці за заявою № 35799/06, було повністю виконане, Уряд наполягав на тому, що вона не є жертвою порушення у значенні статті 34 Конвенції.

16. Заявниця не погодилась.

17. Суд зазначає, що із зауважень Уряду незрозуміло, чи є виплати цих коштів заявниці виконанням рішення суду. Тому він відхиляє заперечення Уряду щодо *ratione personae*.

2. Зловживання правом на подання заяви

18. Уряд звинувачує заявницю у справі № 35799/06 у тому, що вона не поінформувала Суд про виконання вищезгаданого рішення суду, винесеного на її користь. Відповідно до тверджень Уряду ця заява повинна бути відхилена як така, що є зловживанням правом на подання заяви у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції.

19. Заявниця заперечує це, вказуючи на неповне виконання рішення. Зокрема, вона стверджує, що платежі, на які посилається Уряд, були здебільшого результатом виконання програми погашення заборгованості (див. двома пунктами вище) і не стосуються виконавчого провадження за рішенням суду, винесеним на її користь.

20. Суд зауважує, що заява може бути відхилена як така, що подана із зловживанням права на подачу заяви, якщо вона ґрунтується на неправдивих фактах чи в ній відсутні посилання на події, бракує подій, які мають ключове значення (див., наприклад, рішення «*Akdivar ta inshi проти Туреччини*» (*Akdivar et autres c. Turquie*), від 16 вересня 1996 року,

Recueil des arrêts et décisions 1996-IV, пп. 53–54, 20 червня 2002 року), чого немає у цій справі.

21. Відповідно Суд відхиляє заперечення Уряду щодо зловживання правом на подання заяви.

22. Суд вважає, що скарги заявниць не є явно необґрунтованими у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Разом з тим Суд зазначає, що немає ніяких інших підстав для визнання заяв неприйнятними. Відповідно вони повинні бути визнані прийнятними.

В. Щодо суті

23. Уряд надав зауваження, що раніше наводились у справі «Скрипняк та інші» (*Skrypnjuk et autres*), для того, щоб продемонструвати відсутність стверджуваних порушень (вищезгадане *Скрипняк та інші* (*Skrypnjuk et autres*), п. 19).

24. Заявниці оскаржили твердження Уряду.

25. Суд зазначає, що із зауважень Уряду є незрозумілим, чи є виплати заявникам коштів виконанням рішень судів. Проте очевидно, що суми, про які йдеться, не були сплачені заявникам у повному обсязі.

26. Суд вже розглядав справи, в яких порушувались питання, аналогічні даній справі, в яких він встановив порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу (див., наприклад, вищезгадане рішення «Скрипняк та інші» (*Skrypnjuk et autres*), пп. 21–24 та 27–28). Після розгляду всіх наданих матеріалів Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, які б могли переконати дійти іншого висновку.

27. Відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

IV. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

28. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів для неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

А. Шкода, судові витрати

29. Заявниця за заявою № 33064/06 вимагала 50 000 євро компенсації матеріальної та моральної шкоди, а також 300 гривень³ відшкодування поштових витрат.

³ Приблизно 41,97 євро.

30. Заявниця за заявою № 35799/06 вимагала 15 834,23 гривень⁴ компенсації матеріальної шкоди та 25 000 євро компенсації моральної шкоди, а також 250 гривень⁵ відшкодування поштових витрат.

31. Крім того, заявниці вимагали перерахувати присуджені суми з урахуванням інфляції.

32. Уряд висловив заперечення щодо вимог заявниць.

33. Суд вважає, що Уряд повинен виплатити заявницям як відшкодування матеріальної шкоди суми, які були присуджені рішеннями судів і залишаються невиконаними на сьогодні, та відхиляє решту вимог.

34. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд вважає за доцільне присудити відшкодування моральної шкоди у сумі 1200 євро заявниці у справі за заявою № 33064/06 та 1000 євро заявниці у справі за заявою № 35799/06.

35. Щодо вимог стосовно перерахунку невиконаних сум з урахуванням інфляції, враховуючи те, що вимоги заявниць не були підтвержені розрахунками, які ґрунтуються на офіційних документах, Суд вважає, що підстав присуджувати будь-які суми немає.

36. Що стосується вимоги відшкодування судових витрат, відповідно до практики Суду заявник має право на відшкодування судових витрат у разі, якщо буде встановлено, що ці витрати були необхідними і дійсно понесеними, а їх сума була розумною. У цій справі, з огляду на наявні у його розпорядженні матеріали, Суд вважає, що немає підстав для присудження заявницям такого відшкодування.

В. Пеня

37. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує розглядати заяви спільно.

⁴ Приблизно 2042 євро.

⁵ Приблизно 34,98 євро.

2. *Оголошує* скарги щодо тривалого невиконання судових рішень прийнятними, інші скарги — неприйнятними.

3. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявникам:

i. заборгованості за рішеннями національних судів, які досі належать до виплати як відшкодування матеріальної шкоди;

ii. відшкодування моральної шкоди в розмірі 1200 (одна тисяча двісті) євро заявниці у справі за заявою № 33064/06 та 1000 (одна тисяча) євро заявниці у справі за заявою № 35799/06 плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум;

б) ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

с) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено французькою мовою і повідомлено у письмовій формі 18 червня 2009 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова секції